افغاني نجونې درناوی غواړي

Author: Mohammad Ibrahim Speasalay

د افغانستان په سویلي ولایت، کندهار کې د بنسټ پالو دودونو له امله هلکانو ته د نجونو په پرتله ارزښت ورکول کیږي.

گل غوټۍ دوه ورونه او درې خویندې لري. هغې وویل، پلار یې یوازې د خپلو زامنو خیال ساتي او د لوڼو هغومره پروا نه لري.

نوموړې وویل، مور یې ډېرې هڅې وکړې چې غوټۍ تر دولسم ټولگي پورې زده کړو ته دوام ورکړي، خو هڅو یې نتیجه ورنه کړه، پلار یې لا له وړاندې هغه له ښوونځي وایستله او د یو لوړ ولور په وړاندې یې واده کړه.

غوټۍ وویل، په پایله کې د هغې ژوند ډېر خواشینوونکی شو.

هغې وویل: «دا یوازې زه نه یم. پلار او ورونه مې زما له ټولو خویندو سره په ترېو تندي خبرې کوي. هیڅوک زموږ خبرو ته غوږ نه ږدي او په غوښتنو مو ځان نه پوهوي. هغوی وایي، موږ په نورو کورونو پورې اړه لرو، ځکه ژر یا وروسته ودیږو.»

په سویلي ولایت کندهار کې د محافظه کاره دودونو له امله نجونې د کورنیو له پامه غورځېدلې او ارزښت نه ورکول کیږي. معمولا نجونې له واده وروسته له خپلو خسرگنیو سره اوسیږي، په داسې حال کې چې هلکان په خپلو کورونو کې پاتې کیږي او د خپلو میندو او پلرونو مرستندویان وي.

د کندهار د ښځو د چارو رئیسې، رقیبې اخکزۍ وویل، وضع په ټول کندهار کې خرابه ده، خو په لرو پرتو سیمو کې په ځانگړي ډول ډېره ناوړه ده.

هغې وویل، هره پلا چې د معلوماتو د پراخولو د پروگرامو لپاره ولسوالیو ته ځي، د هر عمر مېرمنې د تعصب خبرې کوي.

هغې وویل، کله چې یوه نجلۍ نږۍ ته سترگې پرانیزي، ټوله کورنۍ پرې ملنډې وهي او مور او ماشوم ته ښکنځلې کوي.

د کندهار ولایت د پنجوایي ولسوالۍ اوسیدونکي، ولي محمد برالا په خپله ژبه وویل چې د لوڼو په پرتله ورته زامن ډېر گران دي.

نوموړي په دوام وویل، پر هغوې [زامنو] ډېر وخت لگوي او کوښښ ورسره کوي، ځکه زامن د میندو او پلرونو د زړېدو پر مهال د هغوی د لاس همسا دي.

محمد وویل، د لور زوکړه له خپگان پرته بل شی نه دی، خو که چېرته هلک پیدا شي، نو خوشالي کوي او په ډزو یې لمانځي.

هغه وویل: «زه په خپله د زوی په زوکړه ډېر خوښیږم، ځکه کله چې لوی شي، نو د کورنۍ او زما د عزت او احترام لامل کیږي. نجلې تل زموږ د اوږو بار وي اوهیڅکله، آن تر واده وروسته یې له غمونو نه خلاصیږو.»

د مدني ټولنې فعال، عبدالعزیز اکرمي وویل، د تعصب دغه عمل نه یوازې د نجونو د زده کړو د پرمختگ په وړاندې خنډ کیږي، بلکې رواني ستونزې هم رامنځته کوي.

هغه وویل: «کله چې یوه نجلۍ وگوري، له ورور سره یې ښه چلن کیږي او له دې سره نه کیږي، نو د کرکې احساس پکې پیدا کیږي او په پای کې له ټولنې گوښه کیږي.»

د صالحې په نامه د کندهار یوې بلې اوسیدونکې له هغې سره یوه خوله ده، وایي، یوازې له دې امله چې نجلۍ ده، د پلار، مشرانو ورونو او ترونو له ترټنې سره مخامخ ده.

کله چې یې ویوښتل، باید یو څه درناوی یې وشي، ورته وویل شول، نجونې یا د کور دي یا د گور. یوازنی حق یې دا دی چې وخوري او واغوندي.

صالحې وویل، هغې د خپل ځان د تثبیتولو لپاره له خپلې کورنۍ پیل وکړ او تسلیم نشوه.

نوموړې په دوام وویل: «ټولو نجونو ته پکار ده چې د دغه راز ناوړ چلن په وړاندې ودریږي. باید د خپلو کورنیو مشرانو ته وښیي چې نجونې هم خدای پیدا کړي او د خدای د نورو مخلوقاتو په څېر حقونه لري.»

په کندهار کې د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون د ښځو د ځانگې مشرې، شگوفې سهار وویل، زه په کورنیو کې د نجونو پر ستونزو ښه پوهیږم.

هغې وویل: «موږ د کورنیو له مشرانو سره هم خبرې کوو، خو دا یوه دودیزه ټولنه ده او د ښځو د حقونو غوښتل پکې انقلاب بلل کیږي.»

سهار زیاته کړه، په دې ریاست کې هره اوونۍ یوه یا دوې پېښې رارسیږي چې د نجونو لاسونه پکې له زده کړو څخه لنډ شوي وي. کېدای شي رښتینې شمېره تر دې ډېره لوړه وي.

هغې وویل، د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون د عامه خبرونې پروگرامونه، ورکشاپونه او پوسټرونه چې د نجونو په وړاندې د تعصب څرگندونه کوي، ډېر محدود اغېز لري.

سهار وویل، دا به ډېره اغېزمنه وي چې که چېرته امامان او ملایان د جمعې د ورځې په ویناگانو کې د اسلامي شریعت له مخې دا ډول اعمال وغندي.

د مولوي عبدالباري مدني په نامه يو ديني عالم له دې خبرې سره موافق دی چې خدای هلکانو او نجونو دواړو ته په يو نظر ګوري.

نوموړي د حضرت محمد صلی الله عليه وسلم يو مبارک حديث نقل کړ، چې وايي، که هلک برکت دی، نجل رحمت دی.

مدني وويل، دودونه د نجونو په وړاندې تعصب ته لمن وهي، خو ګوته يې وځنډله چې دا يوه ستره ګناه ده.

هغه په دوام وويل: «اسلام ټولو هغو کورنيو ته په کرکه ګوري چې د هلکانو او نجونو تر منځ توپير کوي. هغه څوک چې هلکان تر نجونو غوره بولي، بايد توبه وباسي، که نه، سخته سزا به وګوري.»

Location: افغانستان
Topic: Women
Focus: Promoting Human Rights and Good Governance in Afghanistan

---

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D9%8A-%D9%86%D8%AC%D9%88%D9%86%DB%90-%D8%AF%D8%B1%D9%86%D8%A7%D9%88%DB%8C-%D8%BA%D9%88%D8%A7%DA%93%D9%8A